

Egon Gabler'in *Metamorphosen* trombon eseri üzerine yorumlayıcı bir analiz

An interpretive analysis of Egon Gabler's Metamorphosen for trombone

Mert Can Parlar¹✉

¹ Hacettepe Üniversitesi, Ankara Devlet Konservatuvarı, Müzik Bölümü, Ankara, Türkiye.

ÖZ

Egon Gabler'in (1876–1959) trombon repertuarında seçkin bir yer tutan *Metamorphosen* (1954) adlı eseri, geleneksel trombon literatüründe genellikle virtüözüte odaklı ve teknik zorlukları ön planda olan bir performans parçası olarak sınıflandırılmaktadır; ancak bestecinin her iki Dünya Savaşı'nın yıkıcı etkilerine ve modernitenin sarsıcı yükselişine bizzat tanıklık ettiği tarihsel gerçekliği göz önüne alındığında, kompozisyonun arka planında çok daha derin felsefi katmanların yattığı görülmektedir. Bu çalışma, söz konusu eseri sadece formel bir yapı olarak tanımlayan geleneksel yaklaşımların ötesine geçerek, disiplinlerarası müzikoloji çerçevesinde eserin kapsamlı bir müzikal yorumbilimini sunmayı amaçlamaktadır. Araştırmanın teorik katkısı, müzikal başkalaşım ile Kafkaesk yabancılaşma arasında yapısal ve felsefi bir bağ kurarak, eseri sosyo-psikolojik bir metin olarak yeniden tanımlamasıdır. Nitel araştırma deseninin benimsendiği çalışmada, Anton J. Benjamin (Simrock) yayınevi tarafından basılan 1954 tarihli modern edisyon, yapısal haritalama ve yorumlayıcı değerlendirme süreçlerinden oluşan ikili bir planla incelenmiştir. Analizler sonucunda, idealize edilmiş ve toplumsal uyumu temsil eden başlangıç temalarının, ilerleyen varyasyonlarda yoğun kromatizm ve ritmik asimetri aracılığıyla sistematik bir parçalanma sürecine girdiği saptanmıştır. Bu dönüşümün, sadece teknik bir çeşitleme değil, bireyin toplumdan kopuşunu simgeleyen bir ontolojik başkalaşım olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca çalışma, piyano partisyonunun, geleneksel eşlikçi rolünü terk ederek uzlaşmaz disonant yapılarla başkalaşana yabancılaşan normatif bir toplum silüeti çizdiğini ortaya koymaktadır. Solist ile eşlikçi arasındaki bu armonik çatışma, Kafka'nın eserlerinde görülen iletişimsel kopuşun ve kolektif reddedişin işitsel bir tezahürü olarak yorumlanmıştır. Sonuç olarak bu araştırma; eserin final bölümündeki trajik yıkımı Hepokoski'nin 'başarısız yürünge' ve Adorno'nun 'öznenin çözülüşü' kavramları ekseninde okuyarak, Gabler'in ulaştığı tonal sığınağı, maestoso bir zaferden ziyade geçmişe duyulan melankolik bir özlem olarak konumlandırmakta ve eseri varoluşsal krizin müzikal bir manifestosu olarak sunmaktadır. Bu yaklaşım, nefesli çalgılar literatürünün teknik icra sınırlarını aşarak derin felsefi anlatılarla ilişkilendirilmesine dair yeni bir kuramsal zemin sağlamaktadır.

Anahtar kelimeler: Egon Gabler, Metamorfoz, trombon repertuarı, Kafkaesk yabancılaşma, Alman geç romantizmi

ABSTRACT

Egon Gabler's (1876–1959) *Metamorphosen* (1954), which holds a distinguished place in the trombone repertoire, is generally classified in traditional trombone literature as a performance piece primarily focused on virtuosity and technical challenges. However, considering the historical reality that the composer personally witnessed the devastating effects of both World Wars and the jarring rise of modernity, it becomes evident that much deeper philosophical layers reside within the composition's background. Moving beyond traditional approaches that define the work solely as a formal structure, this study aims to present a comprehensive musical hermeneutics within an interdisciplinary musicological framework. The primary theoretical contribution of the research lies in redefining the work as a socio-psychological text by establishing a structural and philosophical link between musical metamorphosis and Kafkaesque alienation. Adopting a qualitative

Mert Can Parlar — mparlar@hacettepe.edu.tr

Geliş tarihi/Received: 21.04.2026 — Kabul tarihi/Accepted: 01.07.2026 — Yayın tarihi/Published: 31.07.2026

Telif hakkı © 2026 Yazar(lar). Açık erişimli bu makale, orijinal çalışmaya uygun şekilde atıfta bulunulması koşuluyla, herhangi bir ortamda veya formatta sınırsız kullanım, dağıtım ve çoğaltmaya izin veren **Creative Commons Attribution License (CC BY)** altında dağıtılmıştır.

Copyright © 2026 The Author(s). This is an open access article distributed under the **Creative Commons Attribution License (CC BY)**, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium or format, provided the original work is properly cited.

research design, the study examines the 1954 modern edition published by Anton J. Benjamin (Simrock) through a dual plan consisting of structural mapping and interpretive evaluation processes. As a result of the analysis, it has been determined that the initial themes, representing an idealized state and social compliance, undergo a systematic process of fragmentation through intense chromaticism and rhythmic asymmetries in subsequent variations. This transformation is identified not merely as a technical variation but as an ontological metamorphosis symbolizing the individual's rupture from society. Furthermore, the study reveals that the piano score abandons its traditional accompaniment role, drawing a silhouette of a normative "society" that alienates the metamorphosed subject through irreconcilable dissonant structures. This harmonic conflict between the soloist and the accompanist is interpreted as an auditory manifestation of the communicative rupture and collective rejection observed in Kafka's works. In conclusion, by reading the tragic collapse in the final section through the lenses of Hepokoski's "failed trajectory" and Adorno's "disintegration of the subject", this research positions the tonal sanctuary Gabler reaches not as a maestoso triumph but as a melancholic longing for the past, presenting the work as a musical manifesto of existential crisis. This approach provides a new theoretical ground for linking wind instrument literature with deep philosophical narratives, transcending the boundaries of technical performance.

Keywords: Egon Gabler, Metamorphosen, trombone repertoire, Kafkaesque alienation, late German romanticism

1. GİRİŞ

Müzik tarihinde Egon Gabler (1876–1959) ismi, çağdaşları olan Richard Strauss veya Gustav Mahler kadar geniş kitlelerce yankı uyandırmamaktadır (Roth ve Langbein, 2022). Bu nedenle, bestecinin hayatına dair akademik kaynaklar nispeten sınırlı olsa da Gabler'in her iki Dünya Savaşı'nın yıkımına, Alman Romantizminin estetik çöküşüne ve modernitenin sarsıcı yükselişine bizzat tanıklık ettiği bilinmektedir (Taruskin, 2006). Biyografik verilerin de doğruladığı üzere Richard Wagner ve Franz Liszt'in sadık bir takipçisi olan besteci (Edition Springquell, t.y.), bu iki müzik devinin inşa ettiği tonal stili, sanatsal ifadeler ve duygusal gerçekliğin aktarımı için her zaman yeterli bir araç olarak görmüştür (Roth ve Langbein, 2022). Bestecinin trombon repertuarına bıraktığı en kalıcı miras ise 1954 yılında yayımlanan *Metamorphosen: freie Variationen über zwei eigene Themen* adlı eseridir (Gabler, 1954).

Trombon repertuarında Geç Romantik dönemin estetik mirasını yansıtan eserler, literatürde genellikle salt teknik icra zorlukları veya biçimsel analizler üzerinden değerlendirilmektedir (Fasman, 1990; Guion, 2010). Gabler'in bu eseri, bestecinin Richard Strauss gibi çağdaşlarına kıyasla müzik tarihinde görece daha az yankı uyandırmış olması nedeniyle yeterli müzikolojik incelemeye tabi tutulmamıştır (Roth ve Langbein, 2022). Literatürde Gabler üzerine yapılmış doğrudan birincil kaynaklara dayalı hakemli ve akademik düzeyde bir çalışma bulunmamaktadır. Bu nedenle bu makale, bestecinin en önemli eserlerinden birini ilk kez akademik ve yorumbilimsel bir zemine taşıyan öncü bir çalışma niteliği taşımaktadır. Eserde trombonun geleneksel eşlikçi rolünden kopup yirminci yüzyıl insanının kırılğan ve yalnızlaşmış psikesini yansıtan bir solo sese bürünmesi, salt form analizleriyle sınırlı kalmayan, daha derinlikli bir kavramsal okumayı gerekli kılmaktadır.

Bu çalışmanın temel odağı, söz konusu kompozisyonu salt teknik ve formel bir yapı olmanın ötesine taşıyarak; dönemin sosyo-psikolojik dinamiklerini, 'başkalaşım' estetiğini ve Kafkaesk yabancılaşmayı yansıtan disiplinlerarası bir metin olarak yeniden konumlandırmaktır. Araştırma, bestecinin bireysel niyetini saptama çabasından ziyade, Soğuk Savaş sonrası Almanya'sının kültürel aurasının partitüre nesnel müzikal veriler aracılığıyla nasıl nüfuz ettiğini deşifre etmeyi hedefler. Eserin arka planındaki bu felsefi derinliğin gün yüzüne çıkarılması, 20. yüzyıl bireyinin toplumsal yabancılaşmasını temsil eden Kafkaesk ruh halinin trombon literatüründeki ontolojik izdüşümünü kanıtlaması bakımından stratejik bir öneme sahiptir. Öte yandan eserin, Dokuz Eylül Üniversitesi Devlet Konservatuvarı (2022) gibi köklü kurumların akademik müfredatlarında yer alması, sunulan analitik çerçevenin pedagojik geçerliliğini ve uygulama alanındaki karşılığını da pekiştirmektedir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Deseni ve Kuramsal Çerçeve

Bu araştırmada nitel araştırma deseni benimsenmiş olup, analiz süreçleri müzikal yorumbilim (hermeneutik) ve Theodor W. Adorno'nun müzik sosyolojisi ekseninde şekillenen disiplinlerarası bir kuramsal çerçeveye oturtulmuştur. Çalışma, Egon Gabler'in *Metamorphosen* adlı eserini yalıtılmış bir performans materyali olarak değil; Carl Dahlhaus'un (1991) 'mutlak müzik' ve 'programlı müzik' arasındaki sınırların belirsizleştiğine dair tespitleri ışığında, dönemin sosyo-psikolojik ve edebi dinamiklerini yansıtan, deşifre edilmesi gereken analitik bir metin olarak ele almaktadır. Bu doğrultuda, formal analiz süreciyle saptanan veriler; yorumlayıcı analiz safhasında edebi (Kafka/Ovidius) ve sosyolojik (Adorno) izlekler aracılığıyla disiplinlerarası bir senteze dönüştürülmüş, kuramsal bir süreklilikle yapılandırılmıştır.

Çalışmanın birincil kaynağı, Egon Gabler'in 1954 yılında yayımlanan *Metamorphosen* eserinin Anton J. Benjamin (Simrock) yayınevi tarafından basılan modern edisyonudur. Analiz süreci tamamen bu edisyon üzerinden yürütülmüştür.

2.2. Veri Analizi ve Eşleştirme Yöntemi

Araştırmanın analiz süreci iki aşamalı olarak kurgulanmış; müzikal parametrelerin felsefi ve edebi temalarla eşleştirilmesinde öznelliği sınırlamak adına şeffaf bir analiz yöntemi uygulanmıştır. Müzikal göstergelerin anlamsal karşılıkları şu kriterlere göre temellendirilmiştir:

Birinci Aşama Formal/Müzikal Analiz: Eserin modern edisyonu üzerinden detaylı bir partitür okuması gerçekleştirilmiştir. Bu evrede eserin yapısal dönüşümleri, kromatizm yoğunluğu, ritmik asimetrisi ve özellikle solist trombon ile piyano arasındaki armonik uzlaşmazlıklar teknik olarak tespit edilmiştir.

İkinci Aşama (Yorumlayıcı Analiz ve Kavramsal Temellendirme): İlk evrede saptanan teknik veriler, salt biçimsel öğeler olarak bırakılmayıp; müzikolojik göstergebilim ve sosyoloji disiplinlerindeki kuramsal karşılıkları referans alınarak sosyo-psikolojik temalarla ilişkilendirilmiştir;

Analitik kurgunun ilk basamağını oluşturan diatonik yapılar ve lirik akış; Dahlhaus'un (1991) rasyonel düzeni ve toplumsal uzlaşmayı simgeleyen 'idealize edilmiş ses' kavramıyla temellendirilmiştir. Bu doğrultuda, diatonik uyum ve bel canto lirizmi olarak kodlanan müzikal veriler, Kafkaesk kriz öncesindeki illüzyonik toplumsal uyum ve Ovidius'un klasik mitlerindeki idealize edilmiş ve bütünsel kimlik temsili, çalışmada asıl odağı oluşturan Kafkaesk başkalaşım için bir estetik kontrast unsuru olarak kodlanmıştır.

Yapısal çözümlemenin bir sonraki katmanında ise temanın 'diminüsyon' yoluyla parçalanması ve kromatizmin yapısal bütünlüğü bozması gibi unsurlar; Hepokoski'nin (2020) 'yapısal deformasyon' teorisi ile ilişkilendirilmiştir. Kromatizm, diminüsyon ve ritmik asimetri bileşenlerinden oluşan bu teknik göstergeler, bireyin kendi doğasına yabancılaşarak grotesk bir forma büründüğü Kafkaesk metamorfoz evresinin müzikal karşılığı olarak kurgulanmıştır.

Sosyolojik okumanın odağında yer alan son evrede ise piyano partiyonunda beliren inatçı staccato yapılar ve disonant akorlarla somutlaşan solist-eşlikçi çatışması ele alınmıştır. Bu durum, Adorno'nun (Adorno, 1949/1959) disonansı "modern bireyin mutlak yabancılaşmasının ve acısının tescili" olarak gören tezi üzerinden değerlendirilmiş; söz konusu armonik uzlaşmazlık, normatif toplumun 'öteki'ye karşı ördüğü iletişimsizlik duvarlarının işitsel bir temsili ve ötekileştirme sürecinin bir izdüşümü olarak kabul edilmiştir.

Bu çalışma, herhangi bir insan veya hayvan denek katılımı gerektirmeyen, basılı bir nota edisyonu üzerinden yürütülen bir literatür ve eser analizi çalışmasıdır. Bu nedenle etik kurul onayı alınmasına gerek duyulmamıştır.

3. BULGULAR

Gabler'in Metamorphosen eseri, trombonu klasik görkemli, ilahi rolünden kopararak ona oldukça bireysel, kırılğan ve insani bir kimlik kazandırır. Besteci, bu eserde trombonu lirik kapasitesi en yüksek solo çalgılardan biri olarak konumlandırmıştır (Roth ve Langbein, 2022). Eser, geleneksel bir bel canto formuyla, pürüzsüz ve tanıdık bir melodiyle başlar. Ancak serbest varyasyonlar ilerledikçe enstrümanın teknik limitlerini test eden, daha sivri ve köşeli bir yapıya bürünür. Gabler, eserinde geleneksel "Tema ve Varyasyonlar" kalıbını daha esnek bir yapı olan *Konzertstück* (Konser Parçası) formuyla birleştirmiştir. Bu bağlamda Say (2002), formun yapısını şu şekilde açıklar:

19.yüzyıl Romantizmi ile birlikte yaygınlaşan *Konzertstück* (Konser Parçası) formu, geleneksel konçertonun keskin bölüm sınırlarını ortadan kaldırarak; fantezi, rondo veya varyasyon gibi yapıları tek ve kesintisiz bir akış içinde eriten, solistin virtüözesini lirik bir bütünlük içinde sunmasına olanak tanıyan serbest bir müzikal formdur (Say, 2002).

Bestecinin eserini Metamorphosen olarak adlandırması kesinlikle estetik bir rastlantı değildir. Etimolojik olarak Yunanca *metamorphōsis* (meta: öte/değişim, morphē: biçim/form) kelimesinden türetilen bu terim, yapısal bir başkalaşımı ifade eder. Müzik terminolojisinde ise bu kavram, mekanik ve süsleyici bir tema ve varyasyon mantığının çok ötesine geçer. Müziksel metamorfoz, ana materyalin organik bir biçimde evrilerek, başlangıçtaki genetik kodunu kaybetmeden yepyeni bir dramatik ve duygusal karaktere bürünmesi işlemidir. Gabler'in estetik olarak bağlı olduğu Franz Liszt geleneğinde tematik dönüşüm olarak bilinen bu süreç, temanın sadece ritmik veya armonik olarak süslenmesini değil, eserin anlatısal akışı içinde felsefi bir başkalaşım geçirmesini simgeler (Walker, 1987). Bu bağlamda metamorfoz süreci, müzikal materyalin düz bir çizgide gelişmesinden ziyade, içsel bir başkalaşım geçirmesi olarak okunabilir. Gabler'in kompozisyon tekniğinde gözlemlenen bu yapısal dönüşüm, biyolojik bir organizmanın çevresel etkilere adaptasyonu gibi, müzikal motiflerin eserin dramatik kurgusu içerisinde sürekli bir yeniden yapılanma halinde olduğunu gösterir. Dolayısıyla eserdeki formel akış, statik bir mimari kurgudan ziyade, sürekli bir oluş halini temsil eden dinamik bir süreç olarak tezahür eder (Dahlhaus, 1991).

3.1. Kavramsal ve Edebi Temsiller

Müzikolog Carl Dahlhaus'un vurguladığı gibi (1991), bu dönemdeki 'mutlak müzik' ve 'programlı müzik' arasındaki sınırların belirsizleşmesi, Gabler gibi bestecilerin eserlerine edebi isimler vererek müziğe anlamsal bir derinlik kazandırmalarını sağlamıştır. Metamorfoz kavramı, edebiyat tarihinde Ovidius'un klasik epiği ile Kafka'nın modern anlatısı arasında keskin bir felsefi ve ontolojik kırılmayı temsil eder. Gabler'in aldığı klasik Gymnasium eğitimi ve trombonun epik tınısal karakteristikleri, bestecinin Ovidius'un mitolojik dönüşüm temalarına atıfta bulunmasını beklenen bir durum kılssa da (Hurwitz, 2014); eserdeki asıl yapısal ağırlık, bu klasik uyumun trajik bir biçimde parçalandığı Kafkaesk düzleme aittir.

Bestecinin yaşadığı travmatik savaş yılları ve modernitenin yıkıcılığı göz önüne alındığında, Ovidius ve Kafka arasındaki metamorfoz algısındaki taban tabana zıtlık, eserin analizinde kritik bir önem taşır. Nitekim edebiyat araştırmacılarının da vurguladığı üzere; Ovidius'ta dönüşüm, kimlik ve erdem gibi temaları mitolojik bir çerçevede birleştirirken; Kafka'da aynı tema, modern toplumun baskıcı mekanizmaları, bireyin psikolojik çözülmesi ve mutlak bir iletişimsizlikle ilişkilendirilir (Oruç, 2022). Bu noktadan itibaren kompozisyon, Ovidius'un temsil ettiği normatif ve bütünsel düzeni terk ederek, Kafka'nın karanlık ve geri dönülemez metamorfozuna evrilmektedir (Gündüz, 2011).

Eserin modern zihinsel ağırlığı asıl olarak Kafka'nın dünyasıyla bağdaşır. Kafka'nın kült öyküsünün o sarsıcı girişinde, 'Gregor Samsa bir sabah bunalımcı düşlerden uyandığında, kendini yatağında dev bir böceğe dönüşmüş olarak buldu' (Kafka, 1915/1986) cümlesiyle ilan edilen o geri dönülemez değişim, Gabler'in eserinde yapısal bir karşılık bulur. Başlangıçtaki klasik, lirik ve kabul edilebilir trombon teması, varyasyonlar ilerledikçe aşırıya kaçan pedal sesler ve yırtıcı artikülasyonlarla kendi grotesk formunu inşa eder. Kafka'da bireyin yaşadığı en büyük yıkım, fiziksel başkalaşımından ziyade sesinin insani tınısını kaybederek çevresi için anlaşılabilir bir sese dönüşmesi ve iletişimin mutlak olarak kopmasıdır (Gündüz, 2011; Weninger, 1993).

3.2. Müzikal Analiz

Eserin yapısal dökümü ve felsefi karşılıkları Tablo 1’de sistematik olarak sunulmuştur:

Tablo 1

Bölümler, formal ve müzikal bulgular ve bunların yorumbilimsel karşılıkları

Yapısal Bölüm	Ölçü No	Formel ve Müzikal Bulgular	Yorumbilimsel Karşılık ve Kuramsal Atıf
Giriş (Intro)	1–16	Ana tonaliteye bağlı, kararlı <i>Maestoso</i> motifler ve görkemli akor eşlikleri.	Bireyin toplum içindeki rasyonel ve saygın duruşunun sunumu ve idealize edilmiş benlik. (Ovidiusa atıf yapan kimlik).
Tema Sergisi	17–37	Pürüzsüz <i>bel canto</i> lirizmi, diatonik akorlar ve solist-eşlikçi arasındaki geleneksel armonik uyum.	Toplumsal Uyum: Kriz öncesi çatışmasız evre ve Dahlhaus'un 'idealize edilmiş ses' kavramının tesisi.
Başkalaşım (Varyasyonlar)	38–139	Temanın <i>diminüsyon</i> ile parçalanması, yoğun kromatizm, asimetrik ritimler ve köşeli artikülasyonların inşası.	Başkalaşım: Bireyin organik rutinden zorla kopuşu ve Kafka'nın grotesk formuna bürünüşü (Yapısal Deformasyon - Hepokoski, 2020).
Yabancılaşma (Tarantelle)	140–212	Solistin agresif aralıklarla fiziksel sınırları zorlamasına karşı piyanonun inatçı ve uyumsuz akorlarla yanıt	Normatif toplumun öteki ilan ettiğine karşı ördüğü duvarlar ve disonansın yalnızlığı tescillemesi. İletişimsizlik.
2. Temanın 2. Varyasyonu	213–230	Langsamer temposu ve <i>breit</i> dinamiği ile temanın ağırlaşarak ve yayılarak duyurulması.	Bireyin içselleştirdiği korku ile nihai yüzleşmesi. Sakinlik yapısal bir çözülmeden ziyade varoluşsal bir ağırlaşmayı ve melankolik bir kabullenışı simgeler.
Temanın 3. Varyasyon	231–284	<i>Sehr ruhiges Walzertempo</i> yani oldukça sakın bir vals temposu ile başkalaşım geçiren temanın tekrarı.	Kriz ve başkalaşım evrelerinin ardından, geçmişteki idealize edilmiş benliğine duyulan nostaljik özlem.
Final (Coda)	285–Son	Ana temanın, piyanonun <i>baskınlığı</i> altında tamamen ezilerek sönümlenmesi ve formunu yitirmesi.	Geçmişteki idealize edilmiş benliğe dönme umudunun yitirilişi. Yabancılaşmış yeni formun çaresiz kabullenışı (Hepokoski'nin ' <i>negatif/trajik kapanış</i> ' modeli bağlamında yapısal çözülme)

İdealize edilmiş benliğin ve illüzyonik uyumun sergilendiği ilk evre olan 1–16. ölçüler arasında eser, piyanonun görkemli akorları eşliğinde trombonun kararlı bir *maestoso* motifiyle başlar. Bu duruş, Dahlhaus'un (1991) vurguladığı rasyonel ve toplumla barışık idealize edilmiş benlik profilinin tınsal bir yansımasıdır. 17–37. ölçüler arasındaki *Andante* kesitinde ise trombonun pürüzsüz *bel canto* pasajları, piyanonun tonal blok akorlarıyla desteklenir (Şekil 1). Bu evre, Adorno'nun (Adorno, 1949/1959) tonal armoninin sağladığı sahte bütünlük eleştirisiyle paralel olarak, kriz öncesindeki sahte uyumun ve normatif kimliğin müzikal tezahürüdür.

Şekil 1

Ölçü 17–37 arası trombon ve piyano partileri arasındaki tonal uyumu gösteren nota örneği

The image displays a musical score for Egon Gabler's *Metamorphosen*, specifically measures 17 through 37. The score is written for Trombone and Piano. The top staff is the Trombone part, and the bottom staff is the Piano part. The key signature is G major (one sharp), and the time signature is 4/4. The tempo is marked 'Andante'. The piano part includes dynamic markings: *p* (piano), *mf* (mezzo-forte), and *f* (forte). The score shows a sequence of chords and melodic lines that illustrate tonal harmony.

Müzikal başkalaşımın ve kromatizm yoğunluğunun belirginleştiği 38–145. ölçüler arasında temanın genetik kodu sistematik bir parçalanma sürecine girer. Diminüsyon tekniğiyle deşifre edilen bu melodik erimeye eklenen yoğun kromatizm ve asimetrik ritimler (Ölçü 37–112), eserin geleneksel form sınırlarını terk ederek yapısal bir deformasyona (Hepokoski, 2020) uğradığını belgelemektedir (Şekil 2).

Bu süreçteki müzikal dönüşüm, bireyin alıştığı düzenden aniden koparılışını simgeler. Tıpkı Gregor Samsa'nın böceğe dönüşerek kendi sesini kaybetmesi gibi, trombon da bu evrede o tanıdık ve pürüzsüz tınısından uzaklaşır. Adorno'nun eserlerinde bahsettiği uyumsuzluk ve şok hissi, burada trombonun kendi doğasına aykırı, köşeli ve zorlayıcı bir karaktere bürünmesiyle vücut bulur. Bu durum, geleneksel uyumun bittiği ve icracı açısından da yabancılaşmanın başladığı yerdir.

Şekil 2

Ölçü 83–111 arası: Temanın kromatizm ve ritmik parçalanma ile deforme oluşunu gösteren nota örneği

Toplumsal yalıtımın ve disonansın inşa edildiği 140–212. ölçüler arasındaki *Tarantelle* bölümünde asıl sosyolojik kopuş gerçekleşir. Trombon, icracının fiziksel ve nefes limitlerini zorlayan agresif atlamalar (Şekil 3) ve köşeli artikülasyonlarla ontolojik bir kriz sergilerken; piyano, geleneksel eşlikçi rolünü tamamen terk eder; tonal merkezi belirsizleştiren eksiltilmiş yedili akor zincirlerine ve inatçı staccato bloklarına hapsolür. Solistin tritonus atlamalarıyla iyice belirginleşen bu aşılmaz disonant duvarlar, salt bir kompozisyon tekniği olmaktan çıkarak; Adorno'nun (Adorno, 1949/1959) modern müzikteki disonansı "bireyin mutlak yabancılaşmasının ve acısının tescili" olarak tanımlayan teziyle doğrudan bütünleşmektedir. Adorno'nun sosyolojik bağlamında piyanonun bu agresif ve tavizsiz tutumu, normatif toplumun ötekileşen özneye (trombona) karşı ördüğü iletişimsizlik duvarlarının ve reddedişin işitsel bir temsildir.

Şekil 3

Toplumsal yalıtımın ve disonansın inşa edildiği *Tarantelle* bölümünde (Ölçü 140–212) agresif atlamaları gösteren nota örneği

Trajik çözülmenin gerçekleştiği Coda evresi (Şekil 4), geleneksel konçerto formunun vaat ettiği görkemli bir zaferin ve sentezin reddidir. Piyano, *fortissimo* akorlar ile trombonun deforme olmuş sesini tamamen ezer; bu durum, yabancılaşmış yeni formun mutlak kabullenişini ve eserin başındaki o saf temaya dönüşün imkansızlığını simgeler. Bu mecburi ve trajik boyun eğiş, Kafka'nın Samsa karakterinin nihai teslimiyetiyle örtüştüğü gibi; Adorno'nun (Adorno, 1949/1959) modern sanatın "güzelin görünüşünü reddetmesi" ve "mutsuzluğun bilgisinde gerçekliği araması" teziyle de tam bir uyum içindedir. Adorno'ya göre yeni müzik, dünyanın tüm karanlığını üzerine alarak sahte bir barış sunmayı reddeder. Dolayısıyla Gabler'in bu final kurgusu, bir başarı öyküsü değil; bireyin normatif düzen tarafından yutulmasının ve ötekiliğin kalıcı hale gelişinin müzikal tescilidir.

Şekil 4

Ölçü 285–309 arası:Trajik çözülmenin gerçekleştiği Coda bölümü.Final

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışma, Egon Gabler'in *Metamorphosen* (1954) adlı eserini salt virtüözite odaklı bir performans materyali olmaktan çıkararak; yirminci yüzyıl bireyinin yaşadığı varoluşsal krizleri ve toplumsal yabancılaşmayı partitür üzerinden deşifre eden disiplinlerarası bir metin olarak yeniden konumlandırmaktadır. Partitürün yorumbilimsel analizi sonucunda ulaşılan veriler; trombonun geçirdiği yapısal deformasyonun ve piyanonun bu sürece eşlik eden disonant tutumunun, besteci tarafından başvurulmuş salt üslupsal bir tercih olmadığını; aksine modernitenin travmatik atmosferinde ötekileştirme ve toplumsal dışlamanın tınısal bir temsili olduğuna işaret etmektedir.

Eserin analizinden elde edilen bulgular, literatürdeki kuramsal tartışmalarla da güçlü bir biçimde örtüşmektedir. Örneğin, Carl Dahlhaus'un (1991) mutlak müzik ve programlı müzik arasındaki sınırların belirsizleştiğine dair klasikleşmiş tespitleri, *Metamorphosen*'in kurgusunda somut bir karşılık bulur. Lirik temanın varyasyonlar ilerledikçe (Ölçü: 25-60) parçalanması, salt bir teknik çeşitleme olmaktan ziyade, güncel literatürde biçimsel

yapıların çözülmesini ele alan “yapısal deformasyon” (Hepokoski, 2020) kavramıyla yakından ilişkilidir. Partitürdeki bu deformasyonun edebi düzlemde de net bir karşılığı bulunmaktadır. Kafkaesk temaların yirminci yüzyıl müziğindeki izlerini inceleyen araştırmaların vurguladığı üzere, bireyin grotesk bir forma bürünüşi; Gabler’in *Tarantelle* bölümünde trombon partisi için kurguladığı ritmik asimetriler ve agresif atlamalarla müzikal bir temsil kazanmaktadır. Bu yabancılaşma hissi, özellikle trombon ve piyano arasındaki uyumsuzlaşma sürecinde (Ölçü: 146-210) zirveye ulaşır ve bulguları Theodor W. Adorno’nun disonans teorisi ekseninde tartışmaya açar. Güncel literatürdeki Adorno okumaları incelendiğinde (Wallenstein, 2020), partitürdeki disonansın sadece müzikal bir kriz değil, aynı zamanda dönemin travmatik tarihsel ikliminin ve iletişimsizliğinin bir yansıması olduğu görülmektedir. Bu perspektifle bakıldığında, piyanonun sergilediği inatçı *staccato* akorlar, normatif toplumun ötekileştirdiğine karşı uyguladığı dışlamanın işitsel bir kanıtı olarak yorumlanabilir. Finalde, yani Coda bölümünde ulaşılan tonal sığınak ise geçmişin sükûnetine duyulan melankolik bir özlem kalıntısıdır ve eserin başındaki saf temaya dönüşün imkansızlığını, yani Kafkaesk mutlak yabancılaşmayı vurgular.

Araştırmanın sonuçları değerlendirilirken göz önünde bulundurulması gereken temel sınırlılık, bestecinin eseri yazım sürecinde doğrudan Ovidius veya Kafka’yı referans aldığına dair kişisel bir notun günümüze ulaşmamış olmasıdır. Bu sebeple metin boyunca kurulan bağlantılar, partitürün sağladığı veriler üzerinden yapılan yorumbilimsel (hermeneutik) birer çıkarımdır. Tüm bu sınırlılıklara karşın çalışma; nefesli çalgılar repertuarındaki eserlerin sadece teknik icra zorlukları üzerinden değil, sosyo-psikolojik birer metin olarak da incelenebileceğini göstermesi bakımından literatüre özgün bir katkı sağlamaktadır.

Etik kurul onayı

Bu çalışma insan, hayvan veya hassas veriler içermediği için etik kurul onayı gerektirmemektedir.

Yazarlık katkısı

Çalışmanın tasarımı ve konsepti: MCP; verilerin toplanması: MCP; sonuçların analizi ve yorumlanması: MCP; çalışmanın yazımı: MCP. Yazar sonuçları gözden geçirmiş ve makalenin son halini onaylamıştır.

Finansman kaynağı

Yazar, çalışmanın herhangi bir finansman almadığını beyan etmektedir.

Çıkar çatışması

Yazar, herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan etmektedir.

Ethical approval

This study does not require ethics committee approval as it does not involve human, animal or sensitive data.

Author contribution

Study conception and design: MCP; data collection: MCP; analysis and interpretation of results: MCP; draft manuscript preparation: MCP. Author reviewed the results and approved the final version of the article.

Source of funding

The author declare the study received no funding.

Conflict of interest

The author declare that there is no conflict of interest.

KAYNAKLAR

- Adorno, T. W. (1959). *Filosofia della musica* (G. Manzoni, Çev.). Giulio Einaudi. (Orijinal yayın tarihi 1949)
- Dahlhaus, C. (1991). *The idea of absolute music*. University of Chicago Press.
- Dokuz Eylül Üniversitesi Devlet Konservatuvarı. (2022). *Trombon sanat dalı lisans giriş sınav müfredatı*. <https://konservatuvar.deu.edu.tr/tr/egitimogretim/muzik-bolumu/giris-sinavi-mufredatlari/>
- Edition Springquell. (t.y.). *Egon Gabler (1876–1959) - Biography*. <https://edition-springquell.de>
- Fasman, M. J. (1990). *Brass bibliography: Sources on the history, literature, pedagogy, performance, and acoustics of brass instruments*. Indiana University Press.
- Gabler, E. (1954). *Metamorphosen: freie Variationen über zwei eigene Themen für Posaune und Klavier* [Müzik notası]. Anton J. Benjamin / Simrock.
- Guion, D. M. (2010). *History of the trombone*. Bloomsbury Academic. <https://doi.org/10.5040/9798881822767>

- Gündüz, U. (2011). Kafka metinlerinde iletişim, iletişimsizlik ve yabancılaşma olgusu üzerine. *Selçuk İletişim*, 7(1), 83-95.
- Hepokoski, J. (2020). *A sonata theory handbook*. Oxford University Press.
- Hurwitz, D. (2014). *Richard Strauss: An owner's manual*. Amadeus Press.
- Kafka, F. (1986). *Dönüşüm* (A. Cemal, Çev.). Can Sanat Yayınları. (Orijinal yayın tarihi 1915)
- Oruç, D. (2022). Devler arasında bir gezinti: Ovid, Kafka, Auden ve Bruegel'de "cezalandırma" üzerine karşılaştırmalı bir araştırma. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (30), 1022-1031. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1188777>
- Roth, F. ve Langbein, R. (2022). *Egon Gabler: Wind concertos* [Albüm kitapçığı]. Musikproduktion Dabringhaus und Grimm.
- Say, A. (2002). *Müzik sözlüğü*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Taruskin, R. (2006). *The Oxford history of Western music: Music in the early twentieth century*. Oxford University Press.
- Walker, A. (1987). *Franz Liszt: The Weimar years, 1848-1861*. Cornell University Press.
- Wallenstein, S. O. (2020). Adorno's Beethoven: Undoing Hegel from within. *Problemi International*, 4, 277-305.
- Weninger, R. (1993). Sounding out the silence of Gregor Samsa: Kafka's rhetoric of dys-communication. *The German Quarterly*, 68(3), 263-286.

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

Egon Gabler (1876–1959) is a Late German Romantic composer primarily recognized for his clarinet and horn concertos. His 1954 composition, *Metamorphosen* for trombone and piano, is traditionally classified within the trombone repertoire as a virtuoso piece designed primarily to showcase technical proficiency. However, considering Gabler's lived experience through the devastation of two World Wars and the jarring onset of modernity, his music transcends mere technicality; it reflects the socio-psychological trauma of the 20th-century zeitgeist. This study approaches *Metamorphosen* from a novel perspective, moving beyond formalistic score analysis to interpret the work as a socio-psychological text reflecting the existential crises of its era. It centralizes the concepts of metamorphosis (ontological transformation) and societal alienation, drawing profound parallels with the Kafkaesque narrative tradition. By unveiling the deep philosophical dimensions embedded in the composition, this study aims to recontextualize the wind instrument repertoire through an interdisciplinary, literary lens.

2. Methodology

Employing a qualitative research design, this study integrates formal musical analysis with musical hermeneutics. The primary source material is the modern edition of the score published by Anton J. Benjamin (Simrock). The analytical process was conducted in two distinct phases. Initially, a structural mapping of the score was performed to identify technical parameters, including harmonic progressions, rhythmic asymmetries, and overall formal architecture. Subsequently, these empirical musical findings were subjected to an interpretive evaluation grounded in literary and sociological frameworks; specifically Ovid's mythological paradigms of transformation and Franz Kafka's *The Metamorphosis*. This secondary phase heavily emphasizes the concepts of alienation and the normative society's anxiety towards the divergent.

3. Findings

The findings indicate that the composition deviates from a conventional "theme and variations" structure, presenting instead a trajectory of continuous psychological transformation. In the initial sections (Maestoso and Andante cantabile), the trombone introduces an idealized, heroic, and harmonious melody, representing a manifestation of pre-crisis societal integration and ontological security. However, throughout the subsequent free variations, this cohesive identity undergoes a systematic fragmentation. The musical fabric becomes increasingly disoriented through intense chromaticism and rhythmic displacement. Consequently, the trombone relinquishes its majestic character, adopting a fragile, isolated, and increasingly grotesque

sonic profile. A critical finding emerges in the structural role of the piano accompaniment. Diverging from its traditional supportive function, the piano assumes the role of a rigid, normative society. As the trombone undergoes its alienating transformation, the piano categorically refuses harmonic reconciliation, establishing a communicative barrier through the persistent use of uncompromising, dissonant chords. This auditory conflict symbolizes the collective rejection and societal fear of the divergent individual. In the final section, the original melody attempts to resurface but fails to regain its initial purity, compelling the trombone to succumb to its new, damaged state as an irreversible metamorphosis echoing Kafka's Gregor Samsa. Crucially, this harmonic struggle aligns structurally with James Hepokoski's concept of a "failed trajectory" (negative closure), wherein the musical subject's pursuit of structural resolution is aggressively subverted by an irreconcilable external force.

4. Conclusion

Egon Gabler's *Metamorphosen* functions as a profound musical manifesto detailing the psychological fragmentation and deep existential crises of the 20th century. Although the musical transformation is agonizing, the composer avoids completely dismantling traditional tonal architecture, ultimately culminating the piece in a familiar, tonal sanctuary. However, evaluated through the lens of Theodor W. Adorno's concept of the "disintegration of the subject", this final return to tonality does not signify a heroic triumph, but rather a melancholic resignation and a desperate longing for an irrecoverable, peaceful past. Ultimately, this interdisciplinary analytical approach offers a novel theoretical framework, demonstrating that compositions within the wind instrument repertoire possess the capacity to transcend technical exercises and operate as profound socio-psychological texts.